

Olimpiada Națională de Fizică
21 - 25 aprilie 2003
Satu Mare
Proba experimentală

X

Pentru determinarea caracteristicilor electrice ale unor elemente de circuit vi se pune la dispoziție un ansamblu de piese, aparate de măsură și accesorii

Setul de materiale experimentale conține:

- a) Pupitrul elevului – pe care se pot fixa componentele montajului electric.
1. Planșa de fixare a componentelor
  2. Două plăcuțe marcate cu literele C_1 și C_2 pe care sunt montate condensatoare de capacitate necunoscute.
  3. Două plăcuțe marcate R_1 , R_2 , pe care sunt montate rezistențe de valori necunoscute.
  4. O plăcuță pe care este montată o baterie de aproximativ 9V.
- b) Instrumente de măsurare:
1. Multimetru digital care permite măsurări de tensiuni electrice (pe scalele din zona marcată DCV) și de intensitate a curentului electric (pe scalele din zona marcată DCA). Atât pentru măsurările de tensiune cât și pentru măsurările de curent se poate considera instrumentul ca fiind ideal. **Este interzisă folosirea multimetrului în regim de ohmmetru. Este absolut interzisă cuplarea multimetrului aflat în regim de ampermetru direct la baterie.** Pentru măsurarea tensiunilor se recomandă folosirea scalei marcată cu cifra 20 (având semnificația 20V pe toată scala). Pentru măsurarea curenților se recomandă utilizarea scalei de 2000 μ (având semnificația de 2000 microamperi pe toată scala).
  2. Cronometru electronic a cărui funcționare este descrisă mai jos.
Cronometrul are trei butoane marcate cu literele M S și D. Prin tastarea butonului M instrumentul poate fi trecut în regim de cronometru sau ceas simplu. Atunci când instrumentul este în regim de cronometru, tastarea butonului D pornește cronometrarea. Tastarea suplimentară a butonului D determină oprirea afișării timpului la valoarea curentă (cronometrul continuă să măsoare timpul scurs de la pornire – pe care îl și afișează la o nouă apăsare a butonului D).
Tastarea butonului S în condițiile în care afișarea timpului este oprită la o anumită valoare, resetează cronometrul care poate începe la apăsarea butonului D o nouă secvență de măsurare a timpului.
- c) Accesorii
1. Hârtie cu rastru milimetric pentru reprezentări grafice
  2. 5 fire de legătură

Probleme experimentale

În cursul măsurărilor veți considera că, din momentul în care valoarea curentului de descărcare a scăzut sub 5% din valoarea inițială, descărcarea condensatorului s-a încheiat.

- I. Folosind materialele și instrumentele de măsură puse la dispoziție, determinați capacitățile electrice ale condensatoarelor C_1 și C_2 precum și capacitatea ansamblului serie alcătuit din capacitățile C_1 și C_2 . Pentru determinări, măsurați curentul de descărcare al condensatoarelor printr-unul din rezistoarele R_1 , R_2 pe care ați decis să-l alegeți. Măsurați – de asemenea – valoarea exactă a tensiunii electromotoare a bateriei.
- II. Analizând reprezentarea grafică a dependenței curentului de descărcare de timp, determinați valoarea rezistenței electrice prin care se face descărcarea
- III. Analizați sursele de erori ale măsurărilor. Estimați valorile erorilor mărimilor măsurate.

Problemele au fost propuse de : Profesor Nicolae MATEIAN și Profesor Viorel SOLSCHI
Consultant Științific Conf.Dr. Adrian S.DAFINEI
Materialele experimentale au fost produse de firma ALFA VEGA Satu Mare

Foaie de răspunsuri – clasa X-a

I

1. Descrierea metodei folosite pentru determinarea capacității condensatoarelor
2. Valoarea măsurată a tensiunii electromotoare a bateriei _____
3. Dependența curentului de descărcare pentru condensatorul marcat cu _____ prin rezistorul marcat cu _____

Intensitate					.....
Țimp					.....

4. Graficul dependenței $I(t)$

5. Valoarea capacității condensatorului _____

Secvența de cerințe de la punctele 3,4,5 se repetă de câte ori considerați necesar pentru determinarea tuturor caracteristicilor cerute.

II

1. Descrierea metodei folosite pentru determinarea rezistenței rezistoarelor prin care se face descărcarea condensatoarelor
2. Valoarea rezistenței rezistorului folosit

R_1 _____

R_2 _____

III

Discuție asupra surselor de eroare și estimarea valorilor erorilor mărimilor determinate.